

Avizul Comitetului Economic și Social European – Observațiile finale ale Comitetului pentru drepturile persoanelor cu handicap al ONU – O nouă strategie pentru persoanele cu handicap în Uniunea Europeană

(aviz din proprie inițiativă)

(2017/C 034/03)

Raportor: **domnul Ioannis VARDAKASTANIS**

Sesizare	Comitetul Economic și Social European, 21.1.2016
Temei juridic	Articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul de procedură Aviz din proprie inițiativă
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru ocuparea forței de muncă, afaceri sociale și cetățenie
Data adoptării în secțiune	27.9.2016
Data adoptării în sesiunea plenară	19.10.2016
Sesiunea plenară nr.	520
Rezultatul votului (voturi pentru/voturi împotriva/ abțineri)	211/1/3

1. Concluzii și recomandări

1.1. Ratificarea Convenției Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap (CNUDPH) de către Uniunea Europeană constituie un moment de referință pentru drepturile persoanelor cu handicap, pentru UE și pentru statele sale membre. Evaluarea punerii în aplicare a Convenției la nivelul UE, efectuată de către Comitetul CNUDPH în 2015, încheie prima perioadă de punere în aplicare a respectivei convenții. În observațiile finale (OF) ale Comitetului CNUDPH se solicită instituțiilor europene să își îndeplinească obligațiile, întrucât ele sunt cele care ar trebui să organizeze și să coordoneze punerea în aplicare a CNUDPH. Observațiile finale au reconfirmat faptul că modul în care au fost elaborate până acum politicile UE în domeniul drepturilor persoanelor cu handicap necesită o transformare profundă. Până în prezent, UE nu a efectuat o adaptare reală a procesului de elaborare a politicilor sale la această nouă transformare solicitată de CNUDPH.

1.2. CESE solicită instituțiilor UE să integreze observațiile finale în legislația UE existentă și viitoare, precum și în procesul existent și viitor de elaborare a politicilor. De asemenea, CESE solicită Comisiei Europene (CE) să transmită un raport Comitetului CNUDPH până în toamna anului 2016.

1.3. CESE consideră că CNUDPH și observațiile finale ale comitetului reprezintă o oportunitate unică pentru CE de a prezenta o strategie globală a UE privind drepturile persoanelor cu handicap. Observațiile finale au generat un impuls care ar trebui valorificat de către instituțiile UE și care ar trebui să ducă la includerea sistematică a drepturilor persoanelor cu handicap în toate actele legislative, politicile și programele UE.

1.4. CESE subliniază că, pentru a integra drepturile persoanelor cu handicap, CE trebuie să întreprindă un exercițiu transversal și cuprinzător de cartografiere a tuturor actelor legislative, politicilor și programelor sale, astfel încât să asigure armonizarea deplină cu dispozițiile CNUDPH și să implice activ organizațiile reprezentative ale persoanelor cu handicap (OPH) în acest proces. Acest exercițiu de cartografiere ar trebui să fie însoțit de o analiză a lacunelor, care să pună în evidență decalajele dintre legislația existentă, elaborarea de politici și nivelul actual de integrare a drepturilor persoanelor cu handicap, pe de o parte, și CNUDPH, pe de altă parte. Exercițiul de cartografiere și analiza lacunelor ar trebui incluse în mod explicit în varianta revizuită a Strategiei europene pentru persoanele cu handicap.

1.5. CESE amintește CE obligația pe care o are de a începe imediat revizuirea și actualizarea Declarației de competențe și a listei sale de instrumente. De asemenea, CE ar trebui să introducă angajamentul de a examina și revizui Declarația de competențe cel puțin o dată în cursul mandatului său.

1.6. CESE ia notă de faptul că evaluarea punerii în aplicare de către UE, efectuată de Comitetul Națiunilor Unite pentru drepturile persoanelor cu handicap, a avut loc în mijlocul perioadei de programare 2014-2020 și recunoaște că UE întâmpină dificultăți legate de integrarea noii agende a drepturilor persoanelor cu handicap, care decurge din observațiile finale, în evaluările la jumătatea perioadei ale strategiilor, politicilor, programelor și instrumentelor de finanțare. Totuși, CESE recomandă CE să depună eforturi susținute pentru a integra și a include observațiile finale în aceste procese de evaluare, precum și să aloce resursele necesare pentru îndeplinirea obligațiilor aferente, conform CNUDPH.

1.7. CNUDPH prevede în mod explicit că OPH reprezentative trebuie consultate și implicate în procesul de punere în aplicare și de monitorizare a Convenției. CESE solicită CE să poarte un dialog structurat autentic și constructiv cu Mișcarea europeană pentru persoanele cu handicap [în conformitate cu articolul 4 alineatul (3) și cu articolul 33 alineatul (3)]. În plus, CE ar trebui să instituie un program de consolidare a capacităților pentru OPH, pentru a le permite acestora să își îndeplinească sarcinile fundamentale.

1.8. CESE consideră că, în punerea în aplicare a Convenției privind drepturile persoanelor cu handicap, cooperarea și parteneriatul dintre instituțiile UE sunt esențiale. Prin urmare, recomandă implementarea unui mecanism de coordonare interinstituțională, pentru a încuraja punerea în aplicare rapidă și fără probleme a observațiilor finale și a CNUDPH, inclusiv prin consultarea și implicarea OPH.

1.9. Observațiile finale impun reexaminarea și revizuirea aprofundată a Strategiei europene pentru persoanele cu handicap. Prin urmare, CESE solicită CE să țină cont de evoluția drepturilor persoanelor cu handicap și să extindă domeniul de aplicare al strategiei prin introducerea mai multor domenii de acțiune și prin corelarea acesteia cu evaluarea și revizuirea politicilor, programelor și instrumentelor de finanțare (de exemplu, Europa 2020, Strategia în materie de egalitate de șanse între femei și bărbați, Strategia pentru drepturile copilului, angajamentele CE în materie de acțiune externă), prevăzând un calendar clar al punerii în aplicare, bugetul aferent și o serie de criterii de referință și indicatori specifici și preciși.

1.10. UE și-a luat angajamentul de a pune în aplicare în totalitate obiectivele de dezvoltare durabilă stabilite în Agenda 2030 a ONU și trebuie să se asigure că ia pe deplin în considerare observațiile finale și dispozițiile CNUDPH, atât pe plan intern, cât și pe plan extern. Prin urmare, CESE recomandă ferm CE să includă punerea în aplicare a Agendei 2030 în varianta revizuită a Strategiei europene pentru persoanele cu handicap, prin stabilirea unor obiective și acțiuni la nivel european, pentru a atinge toate ODD în cadrul UE, inclusiv în ceea ce privește persoanele cu handicap.

1.11. CESE este ferm convins că UE ar trebui să împiedice folosirea fondurilor sale pentru crearea sau pentru asigurarea continuității în funcționare a unor structuri de instituționalizare. CESE susține pe deplin utilizarea finanțării UE pentru a dezvolta servicii în cadrul comunității pentru persoanele cu handicap, astfel încât acestea să poată duce o viață independentă în comunitățile din care fac parte. Instituționalizarea persoanelor cu handicap reprezintă o încălcare a drepturilor acestor persoane, iar CESE îndeamnă CE să promoveze dezinstituționalizarea într-un mod mai sistematic și mai eficient prin politici, programe și instrumente de finanțare specifice.

1.12. CESE invită CE să înceapă imediat ratificarea protocolului opțional la CNUDPH, a Tratatului de la Marrakesh și a Convenției de la Istanbul a Consiliului Europei.

1.13. CESE recomandă cu fermitate CE să stabilească puncte de contact în toate direcțiile sale generale, agențiile și organismele sale, incluzând și implicând pe deplin OPH în procesul de elaborare a politicilor, în scopul de a crea structuri orizontale și verticale care să promoveze includerea și integrarea deplină a drepturilor persoanelor cu handicap în legislația, politicile și programele UE.

1.14. CESE consideră că CE ar trebui să inițieze procesul în cooperare cu alte instituții, agenții și organisme ale UE, pentru a elabora și a dezvolta cu atenție noua Agendă globală privind drepturile persoanelor cu handicap pentru perioada 2020-2030, care ar trebui să fie integrată pe deplin în strategiile sociale și macroeconomice cu caracter global (de exemplu, Europa 2020 și mecanismele sale de punere în aplicare), și recomandă înființarea unui grup de lucru, cu participarea tuturor părților interesate și a OPH, pentru realizarea și punerea în aplicare a acestei inițiative. CESE propune CE să demareze punerea în aplicare a Agendei globale privind drepturile persoanelor cu handicap pentru perioada 2020-2030 începând din 2021, an care să fie declarat Anul European al Drepturilor Persoanelor cu Handicap.

1.15. CESE recunoaște inițiativele pozitive ale CE în domeniul accesibilității, în special acordul obținut în cadrul trilogului referitor la Directiva privind accesibilitatea site-urilor web ale organismelor din sectorul public și propunerea CE referitoare la Actul european privind accesibilitatea (AEA) și îndeamnă instituțiile UE să finalizeze negocierile. Cu toate acestea, CESE este preocupat de Directiva orizontală privind egalitatea de tratament și solicită să se deblocheze negocierile și să se țină cont de CNUDPH și de observațiile finale în această nouă etapă.

1.16. CESE invită toate instituțiile UE să se asigure că măsurile de austeritate nu afectează capacitatea persoanelor cu handicap de a își exercita drepturile consacrate în CNUDPH și, prin urmare, solicită CE să instituie nivelurile necesare de protecție socială pentru atingerea acestui obiectiv și pentru respectarea drepturilor lor la un nivel de trai adecvat, precum și la protecție socială.

1.17. CESE solicită CE și Eurostat să elaboreze instrumente statistice pentru a măsura impactul punerii în aplicare a CNUDPH asupra persoanelor cu handicap, la nivel european și național. De asemenea, Comitetul consideră că culegerea datelor pe baza abordării cheiunilor legate de handicap din perspectiva drepturilor omului și defalcarea lor în funcție de handicap, vârstă și gen va avea o influență pozitivă asupra dezvoltării și punerii în aplicare a legislației, politicilor și programelor UE.

1.18. CESE recunoaște faptul că UE are competențe pentru a însoți măsurile naționale, cu scopul de a se asigura că toți cetățenii săi sunt egali în fața legii, că nu sunt privați de capacitatea lor juridică, ci, mai mult, pot lua parte la alegerile europene și la toate alegerile de pe întregul teritoriu al UE, în condiții de egalitate cu ceilalți. Prin urmare, invită CE și, în special, DG Justiție să adopte un program bazat pe metoda deschisă de coordonare pentru a facilita convergența statelor membre către recunoașterea principiului egalității în fața legii.

1.19. CESE se angajează ca, prin puterea exemplului, să contribuie la punerea în aplicare a obligațiilor specifice, subliniate de Comitetul CNUDPH, ce revin UE în calitate de instituție de administrație publică, asigurându-se că resursele sale umane, drepturile membrilor CESE și mijloacele de comunicare sunt conforme cu prevederile CNUDPH.

2. Introducere

2.1. CESE salută observațiile finale formulate de Comitetul ONU pentru drepturile persoanelor cu handicap ⁽¹⁾, deoarece oferă un program cuprinzător, care permite UE să își reorienteze modul de elaborare a politicilor către o abordare a handicapului bazată pe oameni și pe drepturile omului.

2.2. CESE reamintește faptul că proiectul de propunere de directivă privind egalitatea de tratament a fost prezentat de către CE înainte de încheierea CNUDPH. Mai mult decât atât, negocierile dintre Parlamentul European și Consiliul UE au introdus treptat amendamente care nu sunt în concordanță cu obligațiile în temeiul CNUDPH. Prin urmare, CESE solicită CE să introducă în actualele negocieri interinstituționale o propunere de adaptare a proiectului de propunere de directivă, astfel încât să se respecte prevederile CNUDPH și, desigur, observațiile finale, din perspectiva drepturilor persoanelor cu handicap, și să se includă interzicerea discriminării multiple și intersectoriale, precum și a discriminării prin asociere.

⁽¹⁾ Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap (CNUDPH).

2.3. CESE subliniază că măsurile de austeritate au avut un impact negativ asupra condițiilor de trai ale persoanelor cu handicap și ale familiilor lor. Nivelurile de sărăcie, excluziune, discriminare și inegalități au sporit ca urmare a crizei economice, care, în multe state membre, a devenit o criză a drepturilor omului, lăsând un număr mare de persoane cu handicap și familiile acestora complet lipsite de protecție. Prin urmare, CESE solicită UE să stabilească niveluri minime de protecție socială pentru a proteja drepturile persoanelor cu handicap și nivelul de trai al acestora și pentru a asigura o protecție socială adecvată. Acest mecanism ar trebui inclus în procesul semestrului european.

2.4. Mai mult, Comitetul CNUDPH a recomandat UE să creeze o strategie globală privind CNUDPH, aplicabilă tuturor instituțiilor UE, cu alocări bugetare specifice, incluse în cadrul financiar multianual. Prin urmare, CESE consideră că este necesară organizarea unei reuniuni la nivel înalt a conducătorilor instituțiilor și organismelor UE pentru a iniția procesul de pregătire și adoptare a unei agende interinstituționale privind CNUDPH, cu obiective specifice care trebuie atinse și ținte care trebuie îndeplinite. Strategia globală ar trebui să identifice responsabilități pentru fiecare instituție a UE în vederea punerii în aplicare a CNUDPH.

2.5. UE trebuie să inițieze un dialog structurat autentic și constructiv cu organizațiile europene reprezentative ale persoanelor cu handicap (OPH), care să le asigure capacitatea de a participa în mod efectiv și semnificativ la elaborarea legislației și politicilor UE, dar și de a își derula în mod proactiv campaniile de sensibilizare privind CNUDPH. Mai mult, UE trebuie să se asigure că OPH au capacitatea financiară de a își susține activitățile. Prin urmare, trebuie să fie stabilită o linie bugetară pentru nevoile de consolidare a capacităților OPH.

2.6. Integrarea globală și transversală și punerea în aplicare a prevederilor CNUDPH de către UE, precum și elaborarea unei noi agende a UE privind drepturile persoanelor cu handicap presupun instituirea unei guvernante participative și a unui cadru de parteneriat, prin care toți actorii principali și părțile interesate vor putea participa pe deplin la elaborarea politicilor, împreună cu instituțiile UE, într-o manieră favorabilă incluziunii.

2.7. Comisia Europeană ar trebui să efectueze imediat și rapid un exercițiu de cartografiere și o analiză a lacunelor din toate politicile și programele interne și externe ale UE, asigurându-se că acestea sunt conforme cu prevederile CNUDPH. În plus, toate strategiile și politicile globale ale UE trebuie să se conformeze observațiilor finale – inclusiv Strategia 2020 și semestrul european, pilonul european al drepturilor sociale, politica privind Agenda 2030 a ONU și instrumentele de finanțare, cum ar fi fondurile ESI.

2.8. Este de o importanță capitală ca punerea în aplicare a observațiilor finale de către UE să fie abordată la cel mai înalt nivel politic. Mai precis, CE ar trebui să includă în programul său de lucru pe 2017 o inițiativă de politică dedicată în mod expres acestui scop. Incorporarea și integrarea deplină a observațiilor finale în politicile și programele UE necesită elaborarea de către CE a unei strategii globale privind CNUDPH. CESE solicită Comisiei Europene să inițieze în regim de urgență procesul de realizare a strategiei globale privind CNUDPH, cu consultarea și implicarea deplină a OPH.

2.9. În anul 2021 se aniversează 10 ani de la semnarea CNUDPH de către UE. CESE consideră că este un motiv justificat pentru ca acest an să fie cel de al doilea An European al Persoanelor cu Handicap. CESE observă că primul An European al Persoanelor cu Handicap a fost organizat de Comisia Europeană în 2003 și propune ca instituțiile UE să înceapă imediat pregătirile și să ia măsurile necesare pentru a declara 2021 cel de al doilea An European al Drepturilor Persoanelor cu Handicap.

3. Observațiile finale – o oportunitate pentru ca UE să devină mai favorabilă incluziunii persoanelor cu handicap

3.1. Principii și obligații generale (articolele 1-4)

3.1.1. Deși a ratificat CNUDPH, UE nu a efectuat încă o revizuire transversală și cuprinzătoare a legislației, politicilor și programelor sale. CESE solicită CE să efectueze de urgență această revizuire. În plus, CE ar trebui să stabilească un punct de contact privind CNUDPH în toate direcțiile sale generale, cu mandatul de a îndeplini această sarcină.

3.1.2. Este regretabil faptul că UE nu a ratificat încă Protocolul opțional la Convenție. Prin urmare, CESE solicită UE să ratifice fără întârziere Protocolul opțional la Convenție, asigurând persoanelor cu handicap posibilitatea de a depune o plângere la Comitetul ONU pentru drepturile persoanelor cu handicap, în cazul încălcării drepturilor lor, astfel cum sunt consacrate în Convenție.

3.1.3. Abordarea chestiunilor legate de handicap din perspectiva drepturilor omului ar trebui adoptată și integrată pe deplin în elaborarea legislației și a politicilor UE. CESE face apel la serviciul juridic al instituțiilor UE pentru a realiza un studiu cuprinzător cu privire la implicațiile ratificării CNUDPH pentru sistemul juridic al UE, astfel încât Convenția să poată fi considerată un cadru adecvat pentru elaborarea legislației și a politicilor. Serviciile juridice ale UE nu iau suficient în considerare obligațiile UE în temeiul CNUDPH.

3.1.4. CESE îl invită pe secretarul general al CE să revizuiască orientările privind evaluarea impactului și să le modifice pentru a include o listă mai cuprinzătoare de probleme și întrebări, cu scopul de a evalua mai bine conformitatea cu prevederile Convenției.

3.1.5. Comitetul CNUDPH a solicitat UE să prezinte o variantă revizuită a Declarației de competențe și a listei sale de instrumente până în toamna anului 2016, luând în considerare viziunea cuprinzătoare prezentată în observația finală nr. 17. Revizuirea declarației menționate anterior ar trebui să aibă loc cel puțin o dată în cursul fiecărui mandat.

3.2. *Drepturi specifice (articolele 5-30)*

3.2.1. CE nu a instituit o strategie a UE privind egalitatea și combaterea discriminării pentru persoanele cu handicap care să fie în conformitate cu dispozițiile CNUDPH și cu observațiile finale; prin urmare, CESE invită CE să ia măsuri imediate referitoare la Directiva orizontală privind egalitatea de tratament (a se vedea punctul 2.2) și, de asemenea, să procedeze la o revizuire a Directivei 2000/78/CE privind egalitatea de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă.

3.2.2. CE ar trebui să încorporeze perspectiva femeilor și a fetelor cu handicap în politica sa privind egalitatea de gen, inclusiv eforturile de culegere a datelor depuse de Institutul European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați. Mai mult, angajamentul strategic al CE pentru egalitatea de gen în perioada 2016-2019 și activitatea sa legislativă și de politică privind echilibrul dintre viața profesională și cea privată ar trebui să integreze pe deplin drepturile femeilor și fetelor cu handicap. CESE invită UE să ratifice în mod urgent Convenția de la Istanbul a Consiliului Europei.

3.2.3. UE ar trebui să includă și să integreze în Agenda sa reînnoită pentru drepturile copilului o strategie cuprinzătoare bazată pe drepturi pentru băieții și fetele cu handicap și să integreze drepturile copiilor cu handicap în toate politicile UE în materie de handicap. Este de dorit ca și copiii cu handicap și familiile lor să fie implicați în toate procesele de luare a deciziilor în UE, în conformitate cu articolul 4 alineatul (3) din CNUDPH.

3.2.4. De asemenea, UE ar trebui să recunoască situația specifică a tinerilor cu handicap, precum și faptul că ei se confruntă adesea în viața cotidiană cu multiple forme de discriminare, în special în ceea ce privește șansele egale pentru tineri pe piața forței de muncă și participarea activă a tinerilor cu handicap la nivelul societății, în general. Prin urmare, UE ar trebui să evalueze situația specifică a tinerilor cu handicap care trăiesc în UE și să propună îmbunătățiri relevante⁽²⁾. În plus, UE ar trebui să se asigure că această perspectivă este inclusă în viitoarea sa strategie pentru tineret.

3.2.5. UE ar trebui să organizeze și să deruleze o campanie cuprinzătoare de sensibilizare în privința CNUDPH, în cooperare cu mijloacele publice de comunicare (inclusiv platformele de comunicare sociale), pentru a combate prejudecățile împotriva persoanelor cu handicap. Este de o importanță crucială ca înseși persoanele cu handicap să participe la această campanie, prin organizațiile lor reprezentative.

3.2.6. UE ar trebui să promoveze, să faciliteze și să finanțeze pregătirea și sensibilizarea personalului din domeniul transportului și turismului în ceea ce privește egalitatea pentru persoanele cu handicap, precum și să încurajeze colaborarea și schimbul de bune practici între organizațiile europene care lucrează în domeniul handicapului și organismele publice și private care răspund de transporturi. Toate materialele referitoare, printre altele, la consolidarea capacităților, formare, sensibilizare și declarații publice, ar trebui puse la dispoziție în formate accesibile.

⁽²⁾ JO C 181, 21.6.2012, p. 2.

3.2.7. CESE salută propunerea CE referitoare la Actul european privind accesibilitatea (AEA), care trebuie să respecte pe deplin articolul 9 și alte dispoziții ale CNUDPH, alături de mecanisme eficiente și accesibile de punere în aplicare și de tratare a plângerilor la nivel național. CESE invită instituțiile UE să preia concluziile și recomandările din avizul CESE ⁽³⁾ privind AEA și să asigure participarea persoanelor cu handicap, prin intermediul organizațiilor reprezentative ale acestora, la procesul de adoptare a acestuia.

3.2.8. CESE salută acordul interinstituțional din cadrul trilogului referitor la propunerea de directivă privind accesibilitatea site-urilor web ale organismelor din sectorul public și solicită instituțiilor să îl transforme în decizie, iar guvernelor naționale să transpună dispozițiile propunerii în regim de urgență. CESE salută, de asemenea, faptul că un număr semnificativ de recomandări adoptate în avizul său ⁽⁴⁾ au fost încorporate în textul final al directivei.

3.2.9. UE nu a inclus încă în mod concret suficiente măsuri pentru persoanele cu handicap în strategiile de reducere a riscurilor de dezastre. Prin urmare, CESE solicită un cadru de reducere a riscurilor de dezastru pentru persoanele cu handicap în Europa, cadru care să fie adoptat de Consiliul UE.

3.2.10. UE ar trebui să instituie toate măsurile necesare pentru ca numărul pentru apeluri de urgență 112 să devină accesibil tuturor. CESE subliniază nevoia adoptării de urgență a unor măsuri la fel de adecvate, care să garanteze accesul la punctele naționale de urgență.

3.2.11. CESE invită UE și statele sale membre să adopte o abordare bazată pe drepturile omului în politicile legate de migrație și refugiați, în ceea ce privește persoanele cu handicap. În plus, CESE subliniază faptul că handicapul poate reprezenta adesea un motiv de persecuție și discriminare în unele țări și, prin urmare, solicită autorităților UE să elaboreze orientări și să deruleze campanii de informare cu privire la handicap, migrație și azil (accesibile persoanelor cu handicap) destinate agențiilor sale și statelor membre și să integreze sistematic chestiunea handicapului în politicile UE legate de migrație și refugiați.

3.2.12. În situațiile de risc și urgență, UE ar trebui să utilizeze o abordare a handicapului bazată pe drepturile omului, prin adoptarea unui plan de implementare conform cu concluziile Consiliului din februarie 2015 privind o gestionare a dezastrelor care să țină seama de incluziunea persoanelor cu handicap, precum și cu cadrul Sendai. În plus, există nevoia de sensibilizare și informare a persoanelor cu handicap și a funcționarilor din cadrul serviciilor de protecție civilă și pentru situații de urgență în Europa în legătură cu inițiativele de reducere a riscurilor de dezastre.

3.2.13. CE ar trebui să joace un rol central în domeniul justiției și al drepturilor omului pentru persoanele cu handicap. CESE solicită organizarea unei conferințe europene de către DG Justiție, adresată tuturor serviciilor juridice din Uniunea Europeană, care să includă o reflecție privind drepturile de acces la justiție ale persoanelor cu handicap și modul în care aceste drepturi sunt corelate cu alte drepturi, cum ar fi capacitatea juridică și recunoașterea egală în fața legii.

3.2.14. CE ar trebui să asigure finanțarea necesară pentru formarea funcționarilor din domeniul justiției de la nivelul UE și de la nivel național cu privire la legislația UE și la CNUDPH. În plus, CESE îndeamnă UE și tribunalele naționale să aplice normele și instrucțiunile interne într-un mod care să faciliteze accesul la justiție al persoanelor cu handicap. De asemenea, recomandările generale ale Comitetului CNUDPH ar trebui luate în considerare în administrarea justiției atât la nivelul UE, cât și la nivel național. Mai mult, CESE recomandă ca Direcția Generală Justiție să utilizeze metoda deschisă de coordonare, în vederea unei abordări echilibrate și coordonate de către statele membre a acestei chestiuni foarte importante, deschizând astfel calea către un răspuns european în ceea ce privește egalitatea în fața legii. CE ar trebui să pună bazele unor standarde europene și să promoveze o serie de criterii de referință în ceea ce privește accesul la justiție.

3.2.15. CESE invită instituțiile UE și statele membre să elimine legislația discriminatorie în materie de tutelă, pentru a le permite tuturor persoanelor cu handicap să își exercite drepturile politice în condiții de egalitate cu ceilalți. Comitetul constată că este indispensabilă existența unor amenajări corespunzătoare, precum și asigurarea accesibilității în ceea ce privește procedurile, structurile și materialele electorale.

⁽³⁾ Avizul CESE pe tema „Actul european privind accesibilitatea” (JO C 303, 19.8.2016, p. 103).

⁽⁴⁾ JO C 271, 19.9.2013, p. 116.

3.2.16. Din nefericire, un număr necunoscut de cetățeni europeni cu handicap sunt lipsiți de libertate și de securitate și sunt supuși detenției și unor tratamente forțate, printre care și sterilizarea forțată. CESE invită CE să adopte măsuri eficiente pentru a pune capăt acestei situații insuportabile, să obțină date fiabile prin intermediul Eurostat și să instituie un mecanism de evaluare eficient.

3.2.17. CESE face apel la UE să își revizuiască orientările de etică în ceea ce privește cercetarea și, în special, să dea exemple de bune practici prin elaborarea unor formulare de consimțământ în formate accesibile și ușor de citit, care să aibă scopul de a preveni luarea unor decizii în acest domeniu prin intermediul unor reprezentanți ai persoanelor vizate.

3.2.18. UE ar trebui să adopte acte legislative în vederea armonizării protecției și combaterii violenței, abuzului și exploatării, precum și să ratifice Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței domestice împotriva femeilor ⁽⁵⁾. UE trebuie să ia măsuri la nivel european în materie de legislație și de politică împotriva activităților transfrontaliere din statele sale membre care implică traficul de femei și de copii cu handicap; CESE solicită UE să combată violența împotriva copiilor cu handicap prin intermediul unor măsuri specifice și al unor servicii de sprijin accesibile.

3.2.19. Inițiativa CE privind pilonul european al drepturilor sociale ar trebui să integreze pe deplin prevederile CNUDPH și să creeze nivelul minim necesar de protecție socială, precum și să prevadă mecanisme eficiente de prevenire și atenuare a sărăciei, a vulnerabilității și a excluziunii sociale în rândul persoanelor cu handicap și a familiilor acestora, acordând o atenție deosebită femeilor, copiilor și persoanelor cu handicap vârstnice.

3.2.20. Se resimte nevoia evidentă a creării unui sistem de coordonare a prestațiilor de securitate socială în Uniunea Europeană, inclusiv a unui cadru clar pentru portabilitatea drepturilor, cu un termen maxim pentru procedura de recunoaștere a handicapului.

3.2.21. UE ar trebui să elaboreze și să pună în aplicare mult așteptata și mult dorita strategie europeană privind dezinstituționalizarea ⁽⁶⁾, care ar trebui, înainte de toate, să includă o monitorizare foarte strictă a utilizării fondurilor ESI, pentru a se garanta că acestea sunt folosite exclusiv ca să se pună la punct servicii de sprijin pentru persoanele cu handicap, astfel încât să poată duce o viață independentă în comunitățile din care fac parte. CESE solicită, de asemenea, crearea unui fond european autonom dedicat dezinstituționalizării.

3.2.22. CESE regretă faptul că CE nu a prezentat încă o analiză a impactului fondurilor ESI asupra persoanelor cu handicap, în conformitate cu obligația prevăzută de Regulamentul privind Fondul Social European, referitoare la raportarea anuală privind măsurile luate în domeniul handicapului. Aceasta ar trebui să includă consolidarea monitorizării de către CE a utilizării fondurilor ESI, în conformitate cu CNUDPH și în consultare cu organizațiile care reprezintă persoanele cu handicap, precum și proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor (suspendare, retragere, recuperare), lansate de UE pentru nerespectarea condiționalităților *ex ante*.

3.2.23. Este nevoie ca organismele naționale de aplicare a legii să fie mai eficiente: competențele acestora trebuie armonizate și consolidate, pentru a facilita aplicarea drepturilor pasagerilor în toate mijloacele de transport, iar procedura privind plângerile trebuie simplificată. În plus, CESE solicită CE să garanteze călătorii gratuite pentru îngrijitori în toate mijloacele de transport, inclusiv în transportul aerian, după cum se întâmplă deja în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1371/2007 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽⁷⁾ și al Regulamentului (UE) nr. 1177/2010 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽⁸⁾.

3.2.24. CE ar trebui să recunoască imediat și în mod oficial limbajul mimico-gestual și limbajul Braille și să își evalueze canalele de comunicare și procesele interne, pentru a elabora și prezenta informațiile într-un mod accesibil persoanelor cu handicap. Ar trebui incluse aici diferite formate accesibile, cum ar fi limbajul mimico-gestual, limbajul Braille și comunicarea ameliorată și alternativă, inclusiv un format ușor de citit. UE ar trebui să se asigure că toate persoanele cu handicap, indiferent de capacitatea lor financiară, au acces la educația specială.

⁽⁵⁾ Convențiile Consiliului Europei.

⁽⁶⁾ JO C 332, 8.10.2015, p. 1.

⁽⁷⁾ JO L 315, 3.12.2007, p. 14.

⁽⁸⁾ JO L 334, 17.12.2010, p. 1.

3.2.25. UE ar trebui să adopte un cadru de calitate obligatoriu privind schimburile educaționale favorabile incluziunii, care să stabilească criterii minime de accesibilitate pentru asigurarea mobilității în UE a tuturor studenților cu handicap, în special a tinerilor studenți cu handicap, în scopul formării secundare, terțiare și profesionale. Toate universitățile partenere care participă la programul de burse Erasmus ar trebui să prevadă accesul fizic la programele de educație și facilități care să asigure participarea deplină a tuturor studenților cu handicap, în special a elevilor cu handicap.

3.2.26. UE ar trebui să ratifice Tratatul de la Marrakesh al Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (OMPI), precum și să faciliteze și să încurajeze ratificarea acestuia la nivel național de către statele membre, permițând astfel libera circulație a versiunilor accesibile de materiale tipărite pentru persoanele cu handicap vizual și pentru persoanele cu dificultăți de citire a materialelor tipărite.

3.2.27. CESE solicită CE să elaboreze și să pună în aplicare o inițiativă specifică privind aplicarea Agendei 2030 și a obiectivelor de dezvoltare durabilă pentru persoanele cu handicap în cadrul UE și în politicile sale externe, incluzând cooperarea pentru dezvoltare și comerțul internațional.

3.3. *Obligații specifice (articolele 31-33)*

3.3.1. CESE solicită Eurostat să organizeze o conferință pentru a conveni asupra unui mecanism unificat prin care birourile de statistică din toate statele membre ale UE să asigure monitorizarea legată de observația finală nr. 71. Trebuie să se instituie un mecanism statistic european al drepturilor persoanelor cu handicap, diferențiat în funcție de handicap, gen și vârstă, pentru a colecta informații operaționale pentru politicile europene și naționale destinate persoanelor cu handicap.

3.3.2. CE ar trebui să integreze în mod sistematic drepturile persoanelor cu handicap în toate politicile și programele de cooperare internațională ale UE. CESE salută proiectul-pilot al UE „Reducerea decalajelor” și solicită adoptarea unui program european de finanțare în materie de handicap, pentru drepturile persoanelor cu handicap. Acest program de finanțare ar trebui implementat, după cum se întâmplă deja în unele țări europene, în strânsă cooperare cu organizațiile europene ale persoanelor cu handicap, ca organisme intermediare responsabile cu direcționarea, gestionarea și definirea priorităților politice și de finanțare. Este important să ne asigurăm că nu sunt acordate fonduri europene proiectelor care nu respectă prevederile CNUDPH.

3.3.3. CE trebuie să respecte în totalitate observația finală nr. 75, creând puncte focale în toate direcțiile generale, organismele și agențiile sale. Toate punctele focale ar trebui să organizeze cel puțin trei reuniuni în fiecare an, cu prezența și participarea deplină a OPH. Anual, la 3 decembrie, CE ar trebui să își publice raportul anual privind punerea în aplicare a CNUDPH de către UE și statele sale membre.

3.3.4. CESE salută decizia CE de a se retrage din cadrul independent de monitorizare, deschizând astfel calea pentru crearea unui mecanism cu adevărat independent, sub supravegherea unui organism de conducere alcătuit din membrii acestui cadru. Totuși, pentru ca acest cadru UE să își poată îndeplini în mod eficient atribuțiile, ar trebui alocate în regim de urgență resursele umane și financiare necesare.

3.4. *Respectarea Convenției de către instituțiile UE (în calitate de administrații publice)*

3.4.1. Există o nevoie evidentă ca instituțiile UE să își revizuiască politicile în materie de resurse umane și să le alinieze la prevederile CNUDPH, pentru a se asigura că persoanele cu handicap și lucrătorii care au rude cu handicap dispun de amenajările corespunzătoare și de sprijinul necesar pentru a putea beneficia de un echilibru adecvat între obligațiile profesionale și cele de familie. CESE solicită UE să își revizuiască Sistemul comun de asigurări de sănătate, sistemul de pensii și măsurile de securitate și protecție socială destinate persoanelor cu handicap, pentru a asigura nediscriminarea și egalitatea de șanse pentru toate persoanele cu handicap, printre altele prin recunoașterea necesităților medicale legate de handicap ca fiind diferite de boală, și prin promovarea traiului și muncii independente prin rambursarea totală a costului suplimentar al echipamentului sau al serviciului necesar.

3.4.2. Este esențial ca toate instituțiile UE să se angajeze în mod proactiv în inițiative care urmăresc conformarea la dispozițiile din Directiva privind accesibilitatea site-urilor web ale organismelor din sectorul public, cu un termen-limită concret, dând astfel un bun exemplu în acest domeniu fundamental al drepturilor persoanelor cu handicap.

3.4.3. CESE invită Comisia Europeană și Consiliul Superior al Școlilor Europene să adopte un plan și să aloce resursele financiare și umane necesare pentru elaborarea și punerea în aplicare a unui sistem educațional de calitate și favorabil incluziunii la toate nivelurile, în școlile europene, asigurând o amenajare corespunzătoare, sprijin și o politică menită să garanteze nediscriminarea în învățământul primar și secundar pentru toți elevii cu handicap.

3.4.4. Având în vedere că, în UE, numărul persoanelor cu handicap angajate este redus, CESE îndeamnă instituțiile europene să pună în aplicare un sistem de discriminare pozitivă în domeniul ocupării forței de muncă (inclusiv concursuri specifice) pentru a crește numărul persoanelor cu handicap angajate în serviciile lor, asigurându-le amenajare corespunzătoare și sprijin. Punerea în aplicare a acestei politici trebuie revizuită o dată la doi ani, pentru a se evalua dacă sunt necesare măsuri de corecție.

3.4.5. CESE solicită instituțiilor, agențiilor și organismelor UE să se asigure că reglementările existente privind personalul sunt puse în aplicare în deplină conformitate cu CNUDPH și că normele interne și dispozițiile de punere în aplicare sunt elaborate cu respectarea deplină a dispozițiilor Convenției.

3.4.6. CESE se angajează la rândul său să instituie o structură care să pună în aplicare observațiile finale pe plan intern în ceea ce privește politica de resurse umane, instrumentele de comunicare cu cetățenii și membrii CESE, precum și deplina integrare și egalitate pentru membrii cu handicap ai CESE. Comitetul se va asigura, de asemenea, că aceste elemente sunt promovate în relațiile sale cu comunitatea de afaceri, cu sindicatele și cu societatea civilă. Această nouă politică va fi elaborată în strânsă colaborare cu Grupul de studiu permanent al CESE privind drepturile persoanelor cu handicap.

Bruxelles, 19 octombrie 2016.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Georges DASSIS
